

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005, Dep

0030 OSLO

Juridisk avdeling

Deres ref.: 16/1243

Vår ref.: 2016/1470 326.0 GHJ

Vår dato: 25.05.2016

Høringsuttalelse - evaluering av offentleglova

Fylkesmannen i Østfold viser til høringsbrev datert 25. februar 2016 om evaluering av offentleglova. Våre merknader til evalueringsrapporten og innspill til behov for lov- og forskriftsendringer på området følger nedenfor.

1. Kommentarer og innspill til evalueringsrapport utarbeidet av Oxford Research AS

Fylkesmannen vil først uttrykke at det er positivt at departementet har prioritert å gjennomføre en evaluering av offentleglova. Dette er et viktig arbeid som gir grunnlag for en videre utvikling av loven og en styrking av innsynsretten.

Oxford Research AS har blant annet funnet indikasjoner på at klageorganene ikke har lik praksis. Det er totalt 17 fylkesmannsembeter som behandler klager etter offentleglova, og mange av bestemmelsene i loven gir et stort rom for skjønn. Det er i dag lite samarbeid mellom embetene for å sikre en ensartet praksis på dette området.

Vi ønsker at departementet i større grad tar initiativ til fagsamlinger for saksbehandlere hos fylkesmennene hvor offentleglova og klagesaksbehandlingen etter den er tema. Vi savner også et nettsted/nettjeneste hvor fylkesmennenes vedtak kan publiseres. Eksempelvis publiseres utvalgte avgjørelser av fylkesmenn i klagesaker etter plan- og bygningsloven på Rettsdata. En tilsvarende tjeneste for klagesaker etter offentleglova vil kunne styrke rettssikkerheten for den enkelte, og sikre en større grad av likebehandling i disse sakene.

2. Innspill til behov for lov- og forskriftsendringer

2.1 Offentleglova § 10 om journalføringsplikt

Fylkesmannen opplever at journalister og private i økende grad klager til Fylkesmannen over mangler ved kommunenes journalføring. Vi går ut fra at dette henger sammen med at plikten til å føre journal er inntatt i offentleglova (offl.) § 10, i tillegg til at den følger av arkivlova med forskrifter. Ved slike henvendelser henviser vi vedkommende til å kontakte Arkivverket som rette organ. Vi foreslår at det bør komme tydeligere frem hvordan brudd på journalføringsplikten skal håndteres.

2.2 Offentleglova § 18 om unntak for rettssaksdokument

Fylkesmannen foreslår at det bør være adgang til å unnta også prosessvarsel, og svar på prosessvarsel, fra innsyn etter offl. § 18. På dette stadiet i prosessen er det ikke avklart om organet vil bli part i en rettssak, og § 18 gir dermed ikke hjemmel til å unnta slike dokumenter fra innsyn. Etter vårt syn slår de samme hensynene som begrunner unntak fra

rettssaksdokumenter inn når det gjelder prosessvarsel og svar på prosessvarsel etter tvisteloven § 5-2.

2.3 Offentleglova § 32 om behandling av klager

Vi opplever at klager i økende grad viser til bestemmelsen i offl. § 32 andre ledd om automatisk klageadgang når kommunen ikke har besvart innsynskravet innen fem arbeidsdager. Bestemmelsen synes derfor å virke etter sin hensikt når det gjelder å effektivisere retten til innsyn. Vi opplever likevel at saksbehandlingen ofte stopper opp ved at den forberedende klagebehandlingen i kommunene trekker ut i tid. Vi erfarer at det ikke er samsvar mellom hva Sivilombudsmannen anser som akseptabel saksbehandlingstid, og den faktiske tiden som kommunene og Fylkesmannen samlet bruker ved behandling av klager i innsynssaker. Fylkesmannen savner en bestemmelse som gjør klagesaksbehandlingen mer effektiv. Slik regelverket er utformet i dag, har vi ingen «sanksjoner» overfor kommunen, og kan ikke gjøre annet enn å gjøre kommunene oppmerksomme på § 32 tredje ledd om at klager skal forberedes «uten ugrunna opphald». Vi ber departementet vurdere om fylkesmennene skal gis adgang til å behandle innsynsklager uten at kommunen har tatt stilling til klagen. En slik ordning forutsetter imidlertid at kommunene oversender alle dokumentene i saken raskt.

Vi opplever i stor grad at klager sendes direkte til Fylkesmannen. Vi foreslår at det presiseres i § 32 at klager skal fremmes for det organet som har avslått innsynskravet/ikke har besvart det innen fem arbeidsdager.

Med hilsen

Katrine Bjørnstad e.f.
direktør

Gøril Hjelseth
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent